

BOUWSTEEN MOBILITEIT
GEMEENTE RHEDEN 2040

gemeente Rheden

Opsteller: L. van Scharrenburg

Maart 2024

Startnotitie

Inhoud

1. Inleiding.....	3
1.1 Waarom een bouwsteen en geen losse visie?	3
1.2 Wens voor nieuw beleid	4
2.1 Bouwsteen mobiliteit	4
2.1.1 Thema's	4
2.2 Mobiliteitsprogramma	5
2.2.1 Netwerken	6
2.3 Uitvoeringsplan	6
3.1 Participatie	7
3.2 Communicatie	7
4. Rol college en raad	8
4.1 Formele rol	8
4.2 Informele rol	8
5. Procesorganisatie.....	8
5.1 Hoofdrollen	8
5.2 Kernteam	8
5.3 Klankbordgroep	Error! Bookmark not defined.
6. Planning.....	8

1. Inleiding

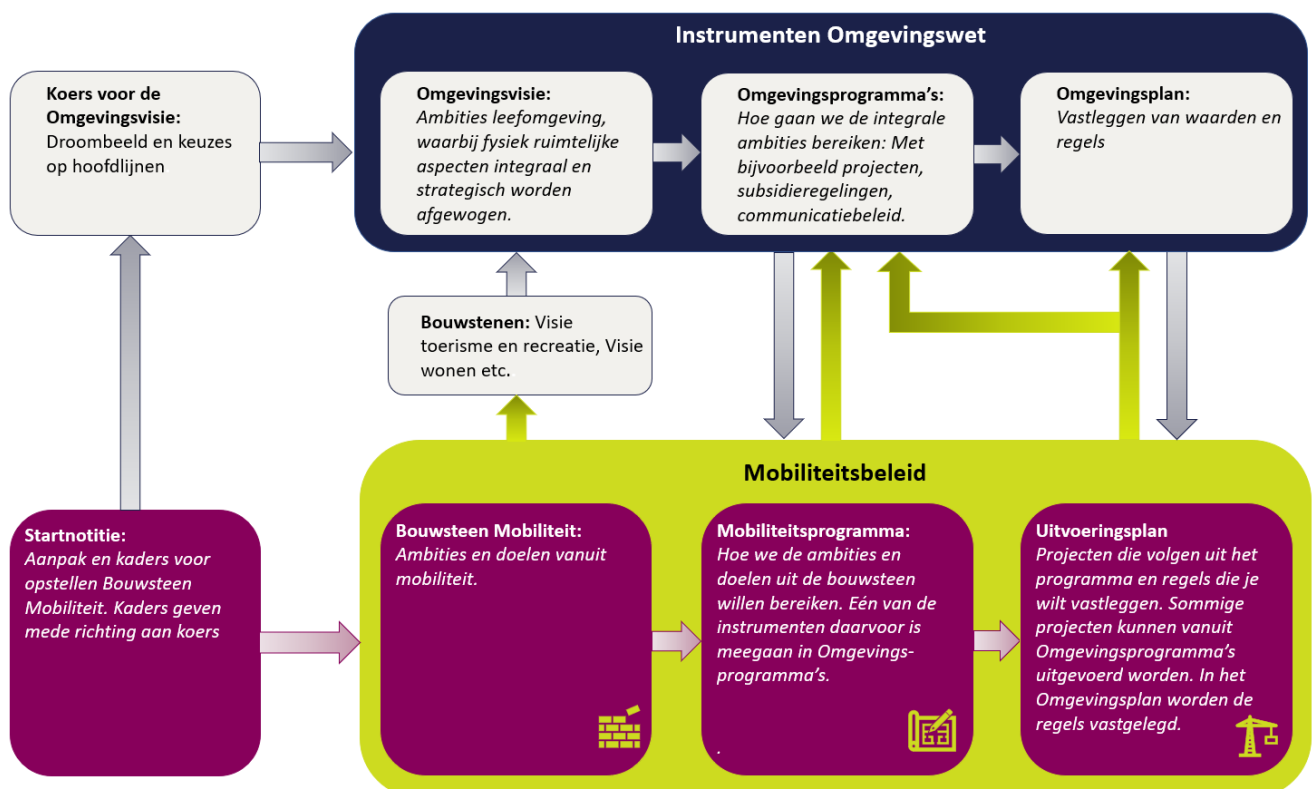
Met deze startnotitie wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de aanpak voor de Bouwsteen Mobiliteit, welke in de Omgevingsvisie van de gemeente Rheden moet landen. Deze startnotitie gaat in op waarom is gekozen voor een bouwsteen mobiliteit in plaats van een losse visie op mobiliteit en beschrijft de thema's die als basis gaan dienen voor deze bouwsteen. Daarnaast geeft deze startnotitie de stappen weer die doorlopen gaan worden om vanuit de bouwsteen te komen tot een bijbehorend Mobiliteitsprogramma met uitvoeringsplan. Vervolgens wordt het opstellen van de Bouwsteen en het Mobiliteitsprogramma met uitvoeringsplan aan een adviesbureau uitbesteed.

1.1 Waarom een bouwsteen en geen losse visie?

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht geworden. Deze wet geeft ons als gemeente opdracht om fysiek ruimtelijke aspecten (plus gezondheid/vitaliteit) integraal en strategisch af te wegen in één gemeentelijke Omgevingsvisie. Deze gaat dus over alle ruimtelijke kwaliteiten met elkaar te bezien, waarbij mobiliteit een belangrijke en overkoepelende factor is in deze integrale afweging. De gemeente Rheden is op dit moment bezig met het opstellen van deze Omgevingsvisie. In oktober 2023 is in het TAC aangegeven dat de raad een aparte Startnotitie voor de Bouwsteen mobiliteit wil, in plaats van direct mee te gaan in het koersdocument van de Omgevingsvisie. Het blijft belangrijk om de samenhang met de Omgevingsvisie in beeld te houden.

Voor de Omgevingsvisie dienen wel kaders meegegeven te worden vanuit onder andere mobiliteit. Welk ambities en doelen heeft de gemeente Rheden op het gebied van verkeer en mobiliteit? De ambities en doelen voor dit thema (met vele subthema's), kunnen gezien worden als een bouwsteen van de Omgevingsvisie. Ook andere thema's, zoals recreatie, toerisme en landschap, leveren een bouwsteen aan die terecht komt in de Omgevingsvisie. Op basis van die bouwstenen kan de Omgevingsvisie worden opgesteld.

Ook voor de andere Omgevingswetinstrumenten dient er input meegegeven te worden vanuit mobiliteitsbeleid en andersom leveren de instrumenten ook input voor het te vormen mobiliteitsbeleid (zie onderstaande figuur). Daarom is het wenselijk om vanuit de Bouwsteen Mobiliteit een Mobiliteitsprogramma met uitvoeringsplan op te stellen. In het Mobiliteitsprogramma leggen we vast hoe we de doelen en ambities uit de bouwsteen willen behalen. In het uitvoeringsplan staan vervolgens de concrete projecten die volgen uit het Mobiliteitsprogramma en regels die je wilt vaststellen.

1.2 Wens voor nieuw beleid

Naast dat het voor de Omgevingsvisie nodig is om een Bouwsteen Mobiliteit op te stellen, is het gewenst om nieuw overkoepelend beleid te hebben voor verkeer en mobiliteit. Deze actualisering van het mobiliteitsbeleid draagt ook bij aan de uitvoering van het [College-werkprogramma 2022-2026](#). Hierin heeft het college als speerpunt opgenomen om de mobiliteit in de gemeente verder te verduurzamen (speerpunt 1.5). Om dit te kunnen bewerkstelligen is er behoefte aan een actuele visie op mobiliteit met een nader op te stellen plan en uitvoeringsplan. In het kort wordt er een duidelijke visie gevraagd met geborgde kaders voor mobiliteit in het algemeen en een geactualiseerde wegcategoryseringskaart met onder andere de nieuwe GOW30-wegen¹.

Ook omliggende gemeenten zijn op dit moment bezig met het actualiseren van hun mobiliteitsbeleid. Het gaat hierbij onder meer om de gemeenten Arnhem, Renkum en Brummen. Daarnaast is ook de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen een mobiliteitsprogramma aan het opstellen. Gemeente Rheden is hierin ook vertegenwoordigd. Ook de gemeenten Lingewaard en Apeldoorn hebben afgelopen jaar nieuw mobiliteitsbeleid vastgesteld.

Kortom, het is wenselijk een actueel beleidskader op te stellen. Dit zorgt voor een heldere koers van de gemeente en geeft richting aan plannen, projecten en beleid op het gebied van verkeer en mobiliteit en aan de instrumenten van de Omgevingswet.

2. Deelproducten

Het resultaat van het beleidsproces bestaat uit drie deelproducten die op verschillende momenten aan de gemeente worden voorgelegd: De *Bouwsteen Mobiliteit* met doelen en ambities voor 2040. Het *Mobiliteitsprogramma* geeft vervolgens aan hoe we de doelen en ambities uit de bouwsteen willen bereiken. Het *Uitvoeringsplan* bevat concrete projecten die het komend decennium uitgevoerd worden, met een financieel inzicht voor de eerstkomende jaren.

2.1 Bouwsteen mobiliteit

Doel: Ambities en doelen opstellen voor mobiliteit binnen de gemeente Rheden voor 2040, welke richting geven aan het nieuwe mobiliteitsbeleid en een bouwsteen vormen voor de gemeentelijk Omgevingsvisie.

In de bouwsteen mobiliteit wordt een globaal beeld geschetst hoe wij de gemeente Rheden zien in 2040 op het gebied van mobiliteit en welke ontwikkelingen we terugzien in het straatbeeld van de gemeente. De bouwsteen sluit aan op de maatschappelijke thema's die spelen binnen de gemeente Rheden en de regio. Denk hierbij aan thema's als duurzaamheid, leefbaarheid, veiligheid en bereikbaarheid. De bouwsteen wordt in goede afstemming met het proces van de Omgevingsvisie opgesteld.

De bouwsteen vormt de basis voor het Mobiliteitsprogramma en levert dan ook de uitgangspunten hiervoor aan. Op het moment dat de gemeenteraad de Bouwsteen Mobiliteit vaststelt, wordt een duidelijke richting gegeven voor het Mobiliteitsprogramma. Tijdens het proces zal de bouwsteen meegenomen worden in de dagelijkse praktijk, zodat we vooruitlopend op het toekomstige beleid al werken volgens de uitgangspunten van de bouwsteen.

2.1.1 Thema's

Op basis van de dorpsgesprekken in het voorjaar van 2023, het Burgerakkoord, het coalitieakkoord, het werkprogramma 2022-2026, speerpunten Verbonden Regio en het landelijk Klimaatakkoord is het voorstel om in ieder geval de volgende thema's met bijbehorende ambities terug te laten komen in de bouwsteen:

- **Duurzaam reisgedrag en bereikbaarheid**

Het interne verkeer in onze gemeente is in 2040 zo goed als fossielvrij, door het actief stimuleren van gebruik van duurzame vervoermiddelen. We zorgen ervoor dat voor iedereen een duurzame vorm van vervoer beschikbaar is en er een goede laadinfrastructuur aanwezig is. Hiermee dragen we ook bij aan de bereikbaarheid van onze

---

¹ GebiedsOntsluitingsWeg 30km/u, nieuwe landelijke beeldsvorming

gemeente en de regio. Bij ontwikkelingen hanteren we het STOMP-principe² en zetten we in op goede voet-, fiets- en OV-verbindingen tussen de dorpen, maar ook met omliggende gemeenten. Voertuigbezit is niet langer vanzelfsprekend en we stimuleren dan ook het delen van mobiliteit. Daarnaast dringen we gemotoriseerd verkeer verder terug in de natuurgebieden, maar we houden de gebieden wel bereikbaar. Ook kijken we naar de openbare ruimte en wat hierin kan worden gedaan om duurzaam reisgedrag verder te stimuleren.

- **Verkeersveiligheid**

Het verbeteren van de verkeersveiligheid in wijken, op wegen en op spoorovergangen blijft een speerpunt. Hierbij hebben schoolomgevingen prioriteit. Binnen de bebouwde kom gaan we uit van 30 km/u en richten deze ook zodanig in. Waar 30 km/u echt niet kan, handhaven we 50 km/u. Ook zetten we in op gedrag om de verkeersveiligheid verder te optimaliseren.

- **Leefbaarheid en gezondheid**

Om de leefbaarheid en gezondheid te verbeteren, hebben actieve vormen van mobiliteit (lopen en fiets) prioriteit boven inactieve vormen (gemotoriseerd verkeer). Daarnaast leiden we gemotoriseerd verkeer zoveel mogelijk om de dorpen heen, om onder andere emissie en geluidsoverlast in de dorpen te verminderen. We kijken of we parkeren meer aan de randen van de wijken kunnen laten plaatsvinden en het aantal parkeerplaatsen kunnen verlagen om ruimte te maken voor bijvoorbeeld actieve mobiliteit, groen of klimaatrobuuste inrichting.

- **Fiets**

Fietsgebruik willen we extra stimuleren. Enerzijds door het realiseren van duidelijke, directe en veilige fietsverbindingen van en naar voorzieningen. Anderzijds tussen de dorpen en van en naar gemeenten en gebieden in de regio. Daarnaast zorgen we ook voor voldoende en zichtbare faciliteiten, zoals: fietsenstallingen, comfortabele fietspaden en bewegwijzering.

- **Verbonden met de regio**

Het huidige aanbod van openbaar vervoer (OV) blijft minimaal behouden en we blijven actief met de provincie Gelderland in gesprek hierover, zeker in relatie tot de nieuwe concessie 2026-2036 voor het OV in de regio's van Arnhem/Nijmegen en Ede/Wageningen. Daarnaast zetten we in op optimale fiets- en OV-verbindingen vanuit de gemeente naar andere gebieden in de regio en zoeken we waar mogelijk regionaal de samenwerking op.

- **Omgaan met de auto**

Voorlopig zal de auto nog als een noodzakelijk vervoermiddel worden ingezet voor de vervoersvraag van onze inwoners. Dit respecteert de gemeente en ondertussen willen we onze inwoners faciliteren en verleiden om meer van andere vervoersmogelijkheden gebruik te maken.

2.2 Mobiliteitsprogramma

Hoofddoel: Op basis van de uitgangspunten van de Bouwsteen Mobiliteit een concreet en realistisch programma opstellen voor hoe we de ambities en doelen uit de Bouwsteen willen bereiken, inclusief netwerkkaarten.

Het mobiliteitsprogramma vertaalt de bouwsteen mobiliteit naar een concreet en realistisch plan; dus hoe gaan we de doelen en ambities van de bouwsteen bereiken? Het Mobiliteitsprogramma geeft richting aan (infrastructurele) plannen, projecten en initiatieven die nodig zijn om de ambities en doelen te verwezenlijken. Het beschrijft de beleidskaders en werkwijze voor de verschillende thema's uit de bouwsteen. In het plan wordt ook aangegeven welke thema's prioriteit hebben. Om de beleidskeuzes te onderbouwen wordt een participatietraject opgezet. In hoofdstuk 3 wordt hier nader op ingegaan. Daarnaast worden verschillende analyses uitgevoerd,

---

² STOMP staat voor Stappen, Trappen, OV, MaaS (deelmobiliteit) en Privé-auto. Bij het STOMP-principe geven we de S de meeste prioriteit, gevolgd door de T, de O, de M en dan pas de P.

waaronder een verkeerskundige analyse (huidige situatie, toekomstige situatie als we niks doen en toekomstige situatie als we wel iets doen) en een analyse van het gemeentelijke en regionale beleid.

2.2.1 Netwerken

In het Mobiliteitsprogramma worden beoogde netwerken voor iedere vervoerswijze opgenomen. Deze netwerken geven een beeld van de gewenste verkeerssituatie, gebaseerd op het huidige gebruik van het wegennet en rekening houdend met ruimtelijke en infrastructurele ontwikkelingen en verwachte groei van mobiliteit. Ook (potentiële) GOW30-wegen worden hierin meegenomen.

Er wordt een integrale kaart gemaakt van de netwerken. Hiermee stemmen we de netwerken van wandelen, fietsen, OV en gemotoriseerd verkeer op elkaar af. Op deze manier worden conflicten tussen verschillende vervoerswijzen zoveel mogelijk vermeden. Het STOMP-principe wordt als basis gebruikt.

2.3 Uitvoeringsplan

Hoofddoel: Op basis van het Mobiliteitsprogramma projecten op de korte en lange termijn inplannen, prioriteren en vaststellen en vaststellen welke regels je hiervoor wilt vastleggen

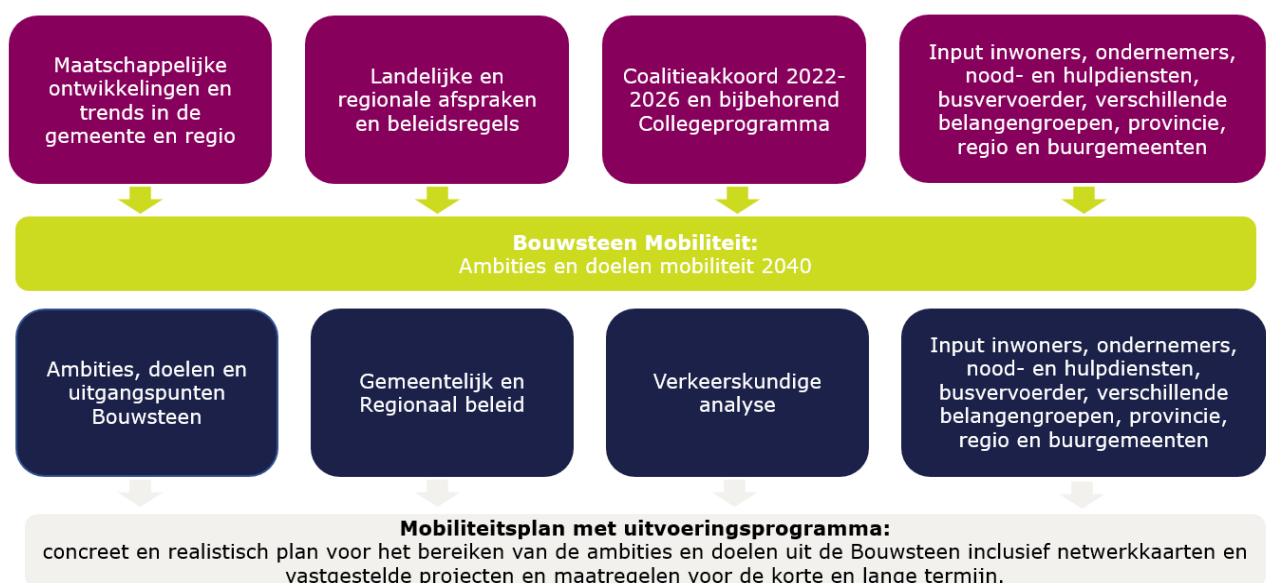
In het uitvoeringsplan stelt het college de projecten vast die de gemeente Rheden op korte (vijf jaar) en middellange termijn (tien jaar) gaat uitvoeren. Dit betreffen infrastructurele projecten, gedragsprojecten, beleidsprojecten, eventuele vervolgstudies en monitoring van het beleid. De planning van het uitvoeringsplan wordt afgestemd op reeds geplande projecten, bijvoorbeeld vanuit beheer en onderhoud (werk met werk maken) of vanuit de ruimtelijke factsheets, die jaarlijks met de gemeenteraad worden [gedeeled](#).

Per maatregel en project op de korte termijn wordt in het uitvoeringsplan aangegeven:

- Inhoudelijke omschrijving;
- Budgetindicatie (voor voorbereiding en uitvoering);
- Subsidiekansen;
- Bij uitvoering te betrekken partners;
- Indicatieve integrale planning.

Het uitvoeringsplan dient integraal opgenomen te worden in de nader te ontwikkelen Omgevingsprogramma's en de regels die we willen vaststellen dienen te landen in het Omgevingsplan.

In onderstaande afbeelding zijn de onderdelen van de deelproducten op hoofdlijnen weergegeven:

3. Participatie en communicatie

3.1 Participatie

De op te stellen Bouwsteen Mobiliteit wordt ondersteund door betrokken partijen die in een vroeg stadium worden betrokken. In tabel 1 zijn de verschillende participatiegroepen voor het proces weergegeven (niet uitputtend).

Tabel 1. Participatiegroepen

Participatiegroepen		
Bewoners en ondernemers	Adviserende organisaties	Overheden en derden project gerelateerd
• Inwoners • Wijk- en dorpsraden • BIZ Velp, Rheden en Dieren • Ondernemersverenigingen • Tracé 1+ • Fiets op 1 • Sportverenigingen	• VVN • Lokale Fietsersbond Rheden-Rozendaal • Verkeersadviseurs politie en brandweer • BRENG (busvervoerder)	• Groene Metropoolregio (GMR) • Provincie Gelderland • Omliggende gemeenten • Natuurmonumenten • ProRail • NS

Voor het opstellen van de Bouwsteen Mobiliteit halen we input op bij alle participatiegroepen en hebben ze dus een meedenkende rol. Dit doen we op de volgende manier:

- **Inwoners en ondernemers:** Voor de inwoners heeft dit proces al plaatsgevonden tijdens de dorpsgesprekken in het voorjaar van 2023 in het kader van de Omgevingsvisie. In deze gesprekken en de online enquête hebben we een aantal stellingen over verschillende mobiliteitsonderwerpen aan de inwoners voorgelegd en was er ook ruimte om (gewenste) ontwikkelingen en knelpunten in de gemeente aan te geven. De uitkomsten hiervan zijn via [deze link](#) te raadplegen. Bij de ondernemers en sportverenigingen is nog geen input opgehaald. Daarom organiseren we een bijeenkomst om bij hen op te halen welke uitdagingen en ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit volgens hen in de gemeente spelen en wat volgens hen goed gaat en wat beter kan.
- **Adviserende organisaties:** Voor deze groep organiseren we een bijeenkomst om op te halen welke uitdagingen de gemeente Rheden volgens hen kent, welke ontwikkelingen er spelen, wat goed gaat en wat beter kan.
- **Overheden en derden project gerelateerd:** Deze groep willen we schriftelijk vragen om aan te geven wat volgens hen in de provincie en regio speelt op het gebied van mobiliteit waarmee de gemeente Rheden rekening dient te houden.

Het participatietraject voor het opstellen van het Mobiliteitsprogramma met bijbehorend uitvoeringsplan, dient nog vormgegeven te worden. Dit in verband met de samenhang met het proces van de verschillende instrumenten van de Omgevingswet en omdat nu nog onbekend is welke ambities, doelen en uitgangspunten uit de Bouwsteen Mobiliteit zullen volgen. Hierdoor is het ook nog niet duidelijk welke ruimte van invloed er voor de verschillende participatiegroepen in het proces is. Bij de vormgeving van dit participatietraject betrekken we de gemeenteraad voor de aanpak.

3.2 Communicatie

Directe communicatie gebeurt via e-mail naar de ons bekende adressen van partners. Voor uitnodigingen voor eventuele bijeenkomsten en indirecte communicatie gebruiken we de website en de social media, maar ook ons nieuwe participatieplatform www.meedenkeninrheden.nl.

4. Rol college en raad

De college- en raadsleden zijn een belangrijke vertegenwoordiging van de samenleving in de gemeente Rheden. Zij krijgen een belangrijke en actieve rol in het beleidsproces, zowel formeel als informeel.

4.1 Formele rol

Op vier momenten tijdens het beleidsproces wordt aan college van B&W en de gemeenteraad gevraagd om een formeel besluit:

- Gemeenteraad:
  - Vaststellen van de Startnotitie, als aftrap van het beleidsproces
  - Vaststellen Bouwsteen Mobiliteit
- College van B&W:
  - Vaststellen Mobiliteitsprogramma
  - Vaststellen Uitvoeringsplan

4.2 Informele rol

Het is belangrijk om college- en raadsleden op een goede manier mee te nemen in het beleidsproces. Dit heeft als voordeel dat zij tussentijds feedback kunnen geven op inhoud en proces. Hiermee wordt bereikt dat college- en raadsleden het mobiliteitsbeleid echt gaan meebeleven. Voor de Bouwsteen Mobiliteit betreft dit de gehouden Dorpsgesprekken in het voorjaar van 2023 en voorliggende Startnotitie. De raad wordt ook meegenomen in het nog op te zetten participatietraject voor het Mobiliteitsprogramma met uitvoeringsplan. Daarnaast zal het college een aantal keer worden bijgepraat tijdens reguliere collegevergaderingen.

5. Procesorganisatie

5.1 Hoofdrollen

Hieronder is van de drie belangrijkste rollen van het beleidsproces een rolverdeling weergegeven wie deze rol vervult:

- Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Mobiliteit
- Ambtelijk opdrachtgever: Teammanager Omgevingskwaliteit
- Gemeentelijk projectleider: Adviseur Mobiliteit

5.2 Kernteam

Het kernteam is verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden, onder leiding van de gemeentelijk projectleider. Vanwege het belang van participatie en communicatie in het proces maakt een gemeentelijke communicatieadviseur ook onderdeel uit van het kernteam.

Het kernteam bestaat uit de volgende leden:

- Gemeentelijk projectleider
- Projectleider adviesbureau
- Beleidsadviseur(s) verkeer en mobiliteit
- Communicatieadviseur

6. Planning

Om tot de Bouwsteen Mobiliteit en een Mobiliteitsprogramma met uitvoeringsplan te komen, wordt onderstaande planning doorlopen. Deze invulling van het stappenplan is indicatief en kan mogelijk afwijken door de invloed van het proces van de Instrumenten van de Omgevingswet gedurende het traject.

